

nisterstva slovenskej vlády bude menovaný odborník, ktorý bude viesť bežnú agendu ministerstva. Terajší ministri budú zosadení a ako politickí previnilci postavení pred zvláštny súd. Miesto nich do ministerstiev nastúpia povereníci (komisári) revolučného výboru, menovaní na dobu, pokiaľ sa ministerstvá úplne nezlikvidujú.

Práva a povinnosti povereníkov (komisárov):

- a) Prepúšťať alebo prijímať kvalifikovaných úradníkov svojho rezortu.
- b) Vypracovať návrhy pre odbor a plénum zo svojho rezortu, menovite také návrhy, ktoré budú prospešné pre reformu novej ústavy a ktoré odstránia chyby a nedorozumenia z bývalej Československej republiky.
- c) Viesť agendu svojho rezortu.
- d) Predsedať v tomto odbore širšieho výboru, ktorý je dľa povahy práce ustanovený povereníkovi k spolupráci.
- e) Zúčastniť sa zasadania predsedníctva výboru s poradným hlasom.
- f) Podpisovať nariadenia s predsedom výboru, ktoré plénum navrhlo k schváleniu.
- g) Po likvidácii rezortu zložia do rúk predsedníctva svoju funkciu.

Zemský vojenský veliteľ:

Práva a povinnosti ako minister národnej obrany. Ale podriadený v nariadeniach predsedníctvu revolučného výboru.

Uskutočnením tohoto organizačného plánu správy Slovenska chceme zabrániť, aby Slovensko vstúpilo do obnovenej Republiky československej rozvrátené politicky, sociálne a hospodársky, vynasnažíme sa, aby ústredná vláda mala s nami čo najmenšie starosti a chceme vytvoriť ovzdušie bratskej spolupráce a bratského spolužitia s českým národom.

IV. Skupina občianska, komunistická a soc. demokratická si želajú, aby vláda a prezident označili, poťažmo menovali predsedu revolučného výboru v čase čo najkratšom. Navrhujú menovať osobu, ktorá má všeobecnú dôveru v zahraničí u pána prezidenta, v Čechách a na Slovensku.

Pánu prezidentovi pozdravy a gratulácie za skvelé úspechy v Moskve.

Koniec prílohy k memorandu.

SŤA Praha. Ch 37-92-5/261—274. Odpis. Strojopisný priepis.

1944, marec 1. Ženeva. — Depeša vyslanca dr. J. Kopeckého čs. ministerstvu zahraničia v Londýne so zpravou pre čs. vládne kruhy o vytvorení politického centra slovenského rezistenčného hnutia, s textom zásad povojnového usporiadania pomerov v Československu, na ktorých sa dohodli predstavitelia protifašistického odboja na Slovensku po založení Slovenskej národnej rady.

Tajné.

Tajné. Pro Dr. Drtinu.

„Prezidentovi a vláde zpráva o dohodnutí. Ideové smery na Slovensku, ktoré i po 6. októbri 1938 zotrvali na zásadách protifašistickej demokracie a viedli aktívny odpor proti politickému a kultúrnemu i hospodárskemu znásilňovaniu Slovenska, a ktoré dnes reprezentujú skutočné zmýšľanie všetkých vrstiev slovenského ľudu, vytvorili spoločné politické vedenie. V dôsledku toho všetky politické akcie doma sú vedené jednotne. Tiež všetky problémy, ktoré tu vývoj nastolí, budú riešené jednotne týmto vedením ako jediným reprezentantom politického odboja doma. Všetky ideové smery a zložky dohodli sa na týchto zásadách:

1. Želáme si, aby národ slovenský a český ako najpríbuznejšie slovanské národy utvárali ďalšie svoje osudy v novej ČSR, spoločnom to štáte Slovákov a Čechov na podklade princípu rovný s rovným.

2. Želáme si úzku spoluprácu so všetkými slovanskými štátmi a národmi, menovite so Sovietskym sväzom, v ktorom vidíme záštitu slobodného života a všestranného rozmachu malých národov a slovanských zvlášte.

3. Budúca ČSR má viesť svoju zahraničnú politiku v duchu týchto zásad, a preto sama na poli zahraničnopolitickom a vojenskom oprie sa o Sovietsky sväz.

4. Vnútorne usporiadanie budúcej ČSR má byť demokratické, majú sa však vykoreniť všetky tendencie fašistické, nacistické, totalitárne a také, ktoré budú v rozpore s týmito zásadami. V tomto duchu má byť vnútorne-politický režim pevne vedený, pritom však demokratický. Je potrebné sa vystríhať omylov a chýb minulosti.

5. Myšlienku demokracie je treba preniesť a prehodiť i na pole hospodárske a sociálne tak, aby rozdelenie národného dôchodku medzi všetké obyvateľstvo bolo čo najrovnomernejšie a aby život každého občana bol ľudsky dôstojný.

6. Kultúra, školstvo a výchova majú byť vedené spomenutými zásadami. Zachovaná má byť sloboda náboženských vyznaní, vylúčený má však byť vliv cirkvi na smer a vedenie štátu.

7. O definitívnej úprave týchto otázok rozhodnú, a to menovite o ústavoprávnej úprave pomeru slovenského národa k národu českému, so slovenskej strany výlučne slobodne zvolení (určení) zástupci slovenského národa.¹

Poznámky: a) V tejto zpráve zámerné sú vynechané z bezpečnostných dôvodov dohodnutia o konkrétnom postupe. Doma zachovávame v prísnej dôvernosti uskutočnené dohodnutie všetkých skupín a žiadame, aby táto skutočnosť zostala prísne dôvernou i v zahraničí. Naproti tomu uvádzame v plnom znení dohodnuté zásady, ktoré doma sa rozširujú bez označenia pôvodu.

b) Spomenutá dohoda je výsledkom dlhších rokovaní medzi zainteresovanými, ktoré boli úspešne zakončené ešte v minulom roku.

c) Osobné a konkrétnejšie údaje oznámime neskoršie, ako to bude záujem vecí vyžadovať.

d) Pripomíname, že k dohode došlo medzi *všetkými* ideovo-politickými skupinami, pričom z bezpečnostných dôvodov menšie osobné skupiny pomocného a technického rázu dosiaľ úmyselne informované neboli, čo však nijako niet na újmu doterajšej spolupráce s nimi.²

e) Žiadame, aby oficiálne zprávy zásadnej povahy každého druhu boli posielané výlučne tomuto jednotnému vedeniu a to na heslo „12 cez Freya“³ (opakujú heslo: „12 cez Freya“).

Bratislava dňa 12. januára 1944.⁴

Kopecký.

AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 599 (Žen. 147).

Záznam dešifrovanej došlej depeše (d. 4. 3. 1944). Strojopis, originál. — „Příspěvky k dějinám KSC“, 1964, 6, s. 988—989.

¹ Prvá časť zprávy predstavuje II. oddiel „Vianočnej dohody“, na základe ktorej sa konštituovala ilegálna Slovenská národná rada ako centrálny orgán protifašistického národného frontu na Slovensku. Plný text vianočnej dohody viď dokument čís. 32.

² Toho istého dňa odoslal Kopecký do Londýna zprávu, v ktorej oznámil bližšie údaje o dohode, ktoré mu oznámila spojka od Fraštackého, ktorá priniesla do Ženevy „zprávu o dohodnutí“. Kopecký oznamuje: „Ke zpráve o sjednocení sděluje spojka, že jádrem sjednocovacího procesu se stala skupina »1896—Kiss« a komunisté. Zpráva nemohla být konkrétnější, a to na přání komunistů, kteří si přejí naprostou diskretnost. Komunisté si přáli, aby zatím nebyla do sjednocení přijata skupina »Kaviár—Múzeum« (které vytýkají nediskretnost. Je v ní příliš mnoho dam.) Proto též Frey této skupině nepředal žádnou z vysílaček, které podle pokynů z Londýna mají sloužit celému hnutí a hlavně vojákům, nikoli jedné skupině.“ (AMZV Praha. Depeše došlé, 1944, čís. 581, Žen. 148.)

K veci poslali odkaz ministromi Slávikovi a Lichnerovi (Vinčura, Jasný) tiež Ursíny, Lettrich a Josko (1896, Kiss, Dvanáctka). Oznamujú, že koncentrácia všetkých odbojových síl „bola už tu na Slovensku vyriešená v minulom roku dohodnutím sa o jednotnom vedení, kde sú organizované zastúpené fakticky všetky smery a spolupráca sa sľubne vyvíja. Tá istá koncentrácia sa teraz prevádza v armáde, kde bolo o mnoho viac prúdov a liniek ako v politickom sektore. Tento armádny sektor v tesnej spolupráci so sektorom politickým pripravuje sa na všetky eventuality, hlavne na vyvinutie aktívneho odporu pre prípad, že sa fronta dostane na Karpaty a tiež pre ten prípad, keď by Nemci okupovali Slovensko, čo i len na východe k vóli etape.“ (Iamtiez, čís. 582, Žen. 149 z 1. 3. 1944.)

³ Tj. Josko prostredníctvom Fraštackého.

⁴ O tom, že „zpráva o dohodnutí“ bola Kopeckému doručená naozaj až koncom februára a že